

פינת הלשון

חשמלית (או כל התנגדות אחרת, אם תרצו) גם נקראת *resistance*, החלטתי לבדוק במילונים ואנציקלופדיות כדי לצאת מסבך שני מונחים עבריים + שניים לועזיים, לכאורה לאותו דבר. הנה אשר העליתי מן הבילוש:

עכבה, לפי מילון אבן-שושן: (1) מניעה, עיכוב, מעצור. (2) מעצור נפשי, תסביך המונע את האדם מלהגיב באופן חופשי על גירויים מסויימים (Inhibition).

התנגדות, כנ"ל: (1) ניגוד, הפך. (2) אי-הסכמה לדעת-אחר, דחיית רצון אחר. (3) מרי, עמידה כנגד... (4) תכונתו של גוף או חומר להתנגד למעבר חשמל בו. (5) מתנגדות, היות "מתנגד" (לא חסיד).

impedance, לפי מילון Oxford: ס"ה התנגדות יעילה של מעגל חשמלי לזרם חילופי, הנובע מהתנגדות ותגובה על פי חוקי Ohm (ohmic) *resistance and reactance*. יש נוסחאות לענין, שלא כאן מקומן.

resistance, כנ"ל: (1) הכח להתנגד – ראה גם התנגדות פסיבית במובן הפוליטי. (2) הפרעה, מניעה או בלימה שנובעת מהשפעת דבר חומרי כלשהו על משנהו, כגון התנגדות האויר לגוף החוצה אותו. (3) התכונה של היעדר מוליכות (של חום, זרם חשמלי וכו'); כמות התכונה בגוף כלשהו.

כעת, שאלת מנחה החידון צריכה להיות: איזה מארבעת המונחים יוצא דופן? – נדמה לי, שרק עכבה שונה בכך שאינה עוסקת במשהו הקשור לתורת החשמל, אם גם אין להוציא מכלל אפשרות, שהאקדמיה ללשון העברית החליטה בינתיים אחרת. **מרדכי מלען**

הכנס למדעי מעלי-גירה סיפק הזדמנויות איך-ספור לכל הנוהגים להתהדר במונחים לועזיים, להפליג בביטויים כאלה אפילו במקרים שלעברית יש מונח מקביל טוב ומושרש בשפה היומיומית. נזכיר רק כמה מהם, כמו למשל אינטראקציה שאיננה אלא פעולת-גומלין, פשוטה כמשמעה. הקדומת **אינטר** (*inter-*) רוצה לומר **בין**, ופעולה שיש עמה פעולת גומלין, ז"א פעולה המחזירה פעולה לגורם האחר, היא אינטר-אקציה בלעז. לפי אותו כלל אנו מכירים גם תלות-גומלין (*interdependence*=), יחס-גומלין (*interrelationship*=), ועוד.

אחר כך היה לנו העונג לשמוע ולקרוא המונח אפליקטיבי (*applicative*) בכוונה ברורה של **יישומי**, כי יישום = *application*, בין היתר. וכטוב לשון המרצה בלעז אנו שומעים **פרונקטיבי** (*preventive*) שכל כולו רוצה להביע **מניעת**. כך זה נמשך ונמשך, ללא ליאות.

אך היו גם חידושי לשון בעברית, שלא תמיד הבנתי לצורך מה. לדוגמא, התחילו להשתמש במונח **התמרה** כתרגום לאנגלית *conversion*. עד שלשום ידענו שאת המונח הלועזי המשמש בטיפול *conversion factor* יש לתרגם **מקדם המרה** – להמיר חישוב בחישוב, להמיר מטבע במטבע אחר, אפילו להמיר דת. אשמח אם יסבירו לי, מדוע רוצים לשנות להתמרה.

כמו כן קרה, שבאותה הרצאה השתמש המרצה ד"ר רמי לרר לסירוגין במונחים לועזיים ועבריים; אודה שהלכתי לאיבוד. ההרצאה עסקה ב"חקר העכבה החשמלית..." את העכבה העברית תירגמו בתקציר המודפס ל-*impedance*, שמוסברת שם כהתנגדות חשמלית הנמדדת בזרם חילופי. מאחר שזכרתי, שהתנגדות